

Motion till riksdagen

1989/90:Sk902

av Hugo Hegeland (m)

Arkivhandlingar i den nya
folkbokföringsorganisationen

I enlighet med riksdagens och regeringens beslut skall en ny folkbokföringsorganisation träda i kraft den 1 juli 1991. Svenska kyrkan får icke behålla folkbokföringen, varken helt eller delvis. Regeringen har nyligen beslutat lämna kyrkans senaste begäran utan åtgärd; uppdraget till en särskild kommitté att genomföra överflyttningen av folkbokföringen till lokala skattemyndigheten står fast.

Konsekvenserna av nyordningen är ännu oöverblickbara. Den svenska kyrkobokföringen har anor sedan 1600-talet och – fränsett vissa arkivförluster i samband med prästgårdsbränder o.dyl. – resulterat i långa arkivserier av oskattbart värde för forskningen. Internationellt sett intar Sverige (och Finland) en framstående ställning därvidlag. Icke blott släktforskarna har glädje och nytta av dessa obrutna serier av husförhörslängder och andra ministerialböcker (födelse- och dopböcker, lysnings- och vigselböcker, död- och begravningsböcker) m.fl. De tillhör rikets kulturarv.

En omfattande datorisering av folkbokföringsmaterialet har skett och blir med omläggningen alltmera genomförd. Huvudvikten lägges vid de dagsaktuella, fiskala intressena. Med införandet av nya uppgifter borttraderas de gamla; någon addering av uppgifter motsvarande de med 1947 införda personakterna sker ej. Redan har i den profana folkbokföringen skett en viss utarmning av registrerade personuppgifter. I SOU 1944:52 rekommenderades t.ex. att "yrke (tjänst, näringsfång) anges så noga som möjligt, således t.ex. ej blott fabriksarbetare utan jästfabriksarbetare. Särskilt iakttages beträffande hantverkare att, såvitt möjligt, anges huruvida personen utövar yrke för egen räkning eller såsom arbetare, t.ex. skomakarmästare, skomakeriarbetare" (s. 71). Enligt nuvarande praxis kommer framtida forskare av det officiella folkbokföringsmaterialet ej att kunna utläsa varav en anfader eller -moder haft sin utkomst. Individerna har genom en administrativ åtgärd avklätt en väsentlig del av sin personliga identitet.

Trots den tilltagande datoriseringen har pastorsämbetena bibehållit de manuellt förda församlingsböckerna och personakterna. De är framtidens arkivalier, vittnesbörd om dagens medborgare och andra som i riket bott och vistats. Att svenska kyrkan även framdeles för sin pastoralvård måste föra vissa handlingar fritager ej statsmakterna från sitt ansvar. Till den historiska kontinuiteten hör även att vissa grundläggande milstolpar eller "passageriter" i en människas liv kan placeras i ett för det allmänna medvetandet natur-

ligt rum. Församlingsindelningen med sina anor i medeltidens socknar måste för de flesta framstå såsom mera överensstämmande med hembygdkänslan än en ofantlig storkommun eller ett artificiellt "skattedistrikt" eller vad som i stället kan tänkas.

Mot. 1989/90
Sk902

I det hittillsvarande arbetet med folkbokföringsomläggningen har ej denna territoriella aspekt beaktats lika litet som frågan om en parallellföring av arkivbeständiga handlingar med en samlad information i direkt anslutning till våra snart 350-åriga arkivserier.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att säkerställa arkivhandlingar i den nya folkbokföringsorganisationen och anteckningar av födelser osv. med hänsynstagande till rikets församlingsindelning.

Stockholm den 18 januari 1990

Hugo Hegeland (m)